

8.

Wartość informacji przekazywanych przez radio

I. PROSPEKT WARTOŚCI

1.1. CEL OGÓLNY

Rozwój intelektualny

1.2. CEL SZCZEGÓŁOWY

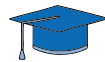
Umiejętność gromadzenia i weryfikowania informacji

1.3. CEL WYCHOWAWCZY

Porządkowanie i selekcja informacji radiowych

1.4. PROPONOWANE TEMATY

- Informacja radiowa poszerza wiedzę o świecie.
- Typy audycji radiowych.
- Radio – przekaz słowny i muzyczny.

1.5. ZADANIA DLA UCZNIĄ, SAMOWYCHOWANIE

Normy

- Należy słuchać radia ze świadomością, o czym mówią i jaką muzykę przekazują stacje.
- Należy stosować kryterium wiarygodności wobec przekazywanych treści.
- Poprzez radio nawiązuje się relacje z innymi.

Zasady

- Wybieram konkretne i właściwe: audycje, informacje, muzykę.
- Kontaktuję się z daną stacją radiową.
- Unikam natłoku niepotrzebnej informacji i muzyki.

1.6. ZADANIA DLA RODZICÓW

Normy

- Informacja radiowa nie zawsze jest zgodna z prawdą.
- Należy stosować ocenę moralną przekazu radiowego i ocenę jego przydatności.
- Radio powinno informować, pomagać w życiu, bawić i przekazywać wartości kultury.

Zasady

- Interesuje mnie to, jakich audycji słucha moje dziecko.
- Stosuję selektywny wybór przekazu słownego i muzycznego.
- Dzielę się z innymi otrzymanymi informacjami oraz przeżyciami związanymi ze słuchanymi audycjami.

1.7. ZADANIA DLA SZKOŁY, WYCHOWAWCY

Normy

- Przez radio nawiązuje się kontakt z innymi.
- Radio powinno wychowywać.
- Szkoła i wychowawca powinni reagować na treści przekazywane w określonych programach.

Zasady

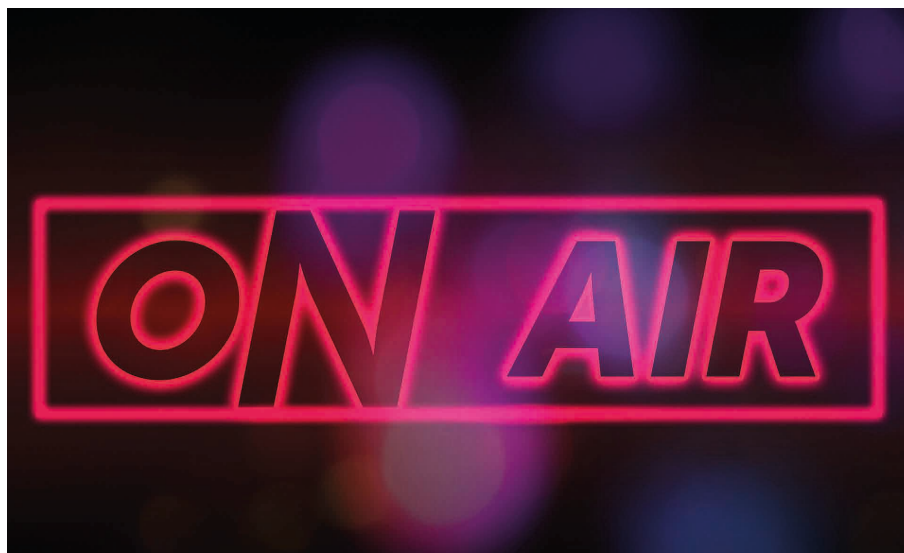
- Wspólnie z wychowankami słuchamy określonych audycji radiowych.

- Traktuję radio jako pomoc dydaktyczno-wychowawczą¹.
- Audycje radiowe są inspiracją do poszukiwania nowych metod wychowawczych.

1.8. SPOSÓB REALIZACJI

Korzystając ze szkolnego węzła radiowego, tworzymy szkolny program radiowy dla danej klasy lub dla wszystkich w szkole. Przeprowadzamy wywiady na interesujące nas tematy, zarówno wśród uczniów, jak i pracowników szkoły. Po kilku dniach, lub tygodniach nadawania audycji organizujemy ankietę na temat działalności naszej rozgłośni. Analizujemy wyniki i zastanawiamy się, jak ulepszyć nasze audycje.

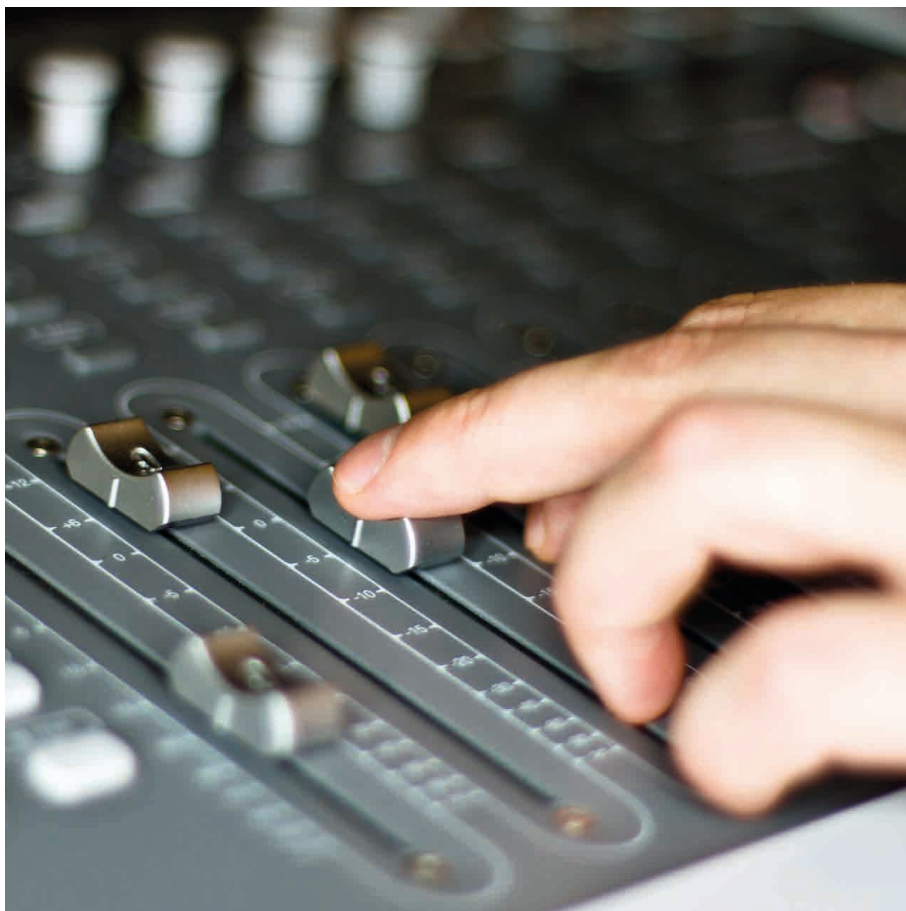
1.9. OSIĄGNIĘCIA, EFEKTY

W sposób mądry słuchamy radia oraz krytycznie ustosunkowujemy się do przekazywanych informacji i audycji. Poddajemy selekcji wiadomości uzy-

¹ „Podobnie skutecznego wsparcia należy udzielać przede wszystkim dobrym audycjom radiowym i programom telewizyjnym, które są wartościowe dla rodzin. Szczególnie gorliwie powinny być popierane audycje katolickie, które nakłaniają słuchaczy i widzów do uczestniczenia w życiu Kościoła i przekazują im prawdy religijne. Tam, gdzie zajdzie taka potrzeba, należy z rozmysłem tworzyć katolickie stacje nadawcze, troszcząc się, aby ich audycje odznaczały się odpowiednim poziomem merytorycznym i skutecznością oddziaływania”. KDK 14.

skiwane drogą radiową, w miarę możliwości porównujemy je z informacjami pochodzącymi z innych źródeł masowego przekazu. Nasz kontakt z radiem nie ogranicza się jedynie do słuchania programów informacyjnych, radio dostarcza nam także rozrywki intelektualnej.

1.10. ZAGROŻENIA

Radio jest traktowane jako sposób na zabicie wolnego czasu. Chaotycznie słuchamy wszystkiego, co jest przekazywane na antenie, nie przywiązując wagi do powszechnianych treści². Odbieramy otrzymywane przekazy bez oceny

² „Bardzo łatwo jest dokonać złego wyboru, ponieważ zło przenika czasem pod pozorem dobra. Trzeba więc, abyście umieli wybierać dobro”. J. Glemp, *Prymas Polski do młodzieży...*, dz. cyt., s. 160.

moralnej i bez weryfikacji z rzeczywistością. Zbyt dużo cennego czasu poświęcamy na bezwartościowe audycje, nie koncentrujemy się na wyławianiu z chaosu informacyjnego najważniejszych treści. Radio spełnia głównie cele komercyjne i przeszkadza nam w refleksyjnym sposobie życia³.

II. PEDAGOG

2.1. TREŚĆ MATERIAŁU

Początkowo dzieci czerpią informacje o świecie od rodziców. Dopiero z wiekiem nabywają umiejętność gromadzenia i weryfikowania informacji. Jednym ze źródeł wiedzy jest radio. Jest ono obecne w naszym życiu, może nawet nie do końca zdajemy sobie z tego sprawę. Radia słuchamy wszędzie: w domu, w pracy, w komunikacji miejskiej, w samochodzie, u fryzjera, w sklepie itd. Każdy z nas może wymienić kilka powodów, dla których warto słuchać radia. Dla niektórych będą to wiadomości. Wielu z nas zdaje sobie sprawę z tego, że bez wiadomości nie da się praktycznie funkcjonować. Wiadomości podawane są z dużą częstotliwością, zazwyczaj co godzinę, ale są także radiostacje, w których serwis informacyjny emitowany jest co pół godziny, a w wyjątkowych sytuacjach program jest przerywany, aby ogłosić jakąś ważną wiadomość, zazwyczaj nie jest ona dobra.

Jest także liczna grupa radiosłuchaczy preferująca konkursy radiowe, w których można wygrać atrakcyjne nagrody rzeczowe, podróże czy pokazać sumę pieniędzy.

Radio dostarcza także rozrywki. Służą temu różne audycje. Słuchamy debat politycznych, programów muzycznych lub o tematyce kulturalnej, religijnej. Czasem nawet można zadzwonić na antenę i przedstawić swój punkt

³ „Każda treść o charakterze informacyjnym kształtowana jest w taki sposób, by odbiorca mógł ją zrozumieć i przyjąć. Dlatego jeśli zdarza się, że informacja mająca dotrzeć do odbiorcy w jakiś sposób doznaje zakłóceń, np. przez zafałszowane prawdy, wówczas rodzi się zagrożenie nie tylko dla osobistego rozwoju konkretnej jednostki, ale i dla pełnego rozwoju całego społeczeństwa”. A. Zwoliński, *Środki społecznego przekazu*, w: *Encyklopedia nauczania społecznego...*, dz. cyt., s. 507; por. Jan Paweł II, *Do dziennikarzy zagranicznych. Informacja – odpowiedzialna wolność*, „L'Osservatore Romano” 1981, nr 2, s. 22-24.

widzenia. Radio nie ogranicza się jedynie do słuchania programów informacyjnych, ono dostarcza także rozrywki intelektualnej.

Należy uczyć dzieci, że nie wszystkich radiostacji mogą słuchać. Dla najmłodszych najlepsze są audycje, które bawią i promują wartości. Radio powinno wychowywać. Jest pomocą dydaktyczno-wychowawczą. Z audycji można nawet czerpać nowe metody wychowawcze. Przypominamy uczniom, żeby mądrze wybierali audycje i poddawali je selekcji. Dla przykładu można porównać informacje pochodzące z innych źródeł masowego przekazu.

Istnieje zagrożenie, że młodzi ludzie słuchają wszystkiego, co jest przekazywane na antenie, nie przykładając wagi do upowszechnianych treści, a mogą być one niemoralne i nieetyczne. Szkoda poświęcać cenny czas na bezwartościowe audycje. Oby nie stało się tak, że radio zagłusza zdrowy rozsądek i nie dopuszcza jakiegokolwiek refleksji.

2.2. LITERATURA WYBRANA Z KOMENTARZEM

Julian Tuwim (1894-1953) to wybitny poeta znany zwłaszcza z twórczości dla dzieci. Warto jednak zaznaczyć, że pisał także dla dorosłych. Były to: wodewile, skecze, libretta operetkowe, teksty piosenek. Tłumaczył z języka: rosyjskiego, francuskiego, niemieckiego, z łaciny.

Jego najbardziej popularny utwór skierowany do dzieci to „Ptasie radio”. W wierszu tym jest mowa o audycji radiowej prowadzonej przez ptaki.

Halo, halo! Tutaj ptasie radio w brzozowym gaju,
 Nadajemy audycję z ptasiego kraju.
 Proszę, niech każdy nastawi aparat,
 Bo sfrunęły się ptaszki dla odbycia narad:
 Po pierwsze – w sprawie,
 Co świtem piszczy w trawie?
 Po drugie – gdzie się
 Ukrywa echo w lesie?
 Po trzecie – kto się
 Ma pierwszy kąpać w rosie?
 Po czwarte – jak
 Poznać, kto ptak,
 A kto nie ptak?
 A po piąte przez dziesiąte
 Będą ćwierkać, świstać, kwilić,
 Pitpilitać i pimpilić
 Ptaszki następujące (...).

J. Tuwim, *Ptasie radio*,
 w: *Antologia poezji
 polskiej dla dzieci*, red.
 J. Klecel, wyd. Stowa-
 rzyszenie Parafiada im.
 św. Józefa Kalasancju-
 sza, Warszawa 2009,
 s. 67-69.

Mieszkańcy „ptasiego kraju” próbowali na antenie radiowej rozwiązać różne problemy: „Co świtem piszczy w trawie?” „Gdzie się ukrywa echo w lesie?” „Kto się ma pierwszy kąpać w rosie?” Dyskusja była tak zażarta, aż wezwano „ptasią milicję”. W takim natłoku różnych komunikatów trudno jest wybrać te najważniejsze. Powstał chaos komunikacyjny.

Nie tylko akcja jest w tym wierszu ważna. Bardzo ciekawe jest naśladowanie głosów poszczególnych ptaków. Każdy z nich śpiewa po swojemu, wydaje skomplikowane dźwięki: „Ćwir! ćwir! świrk!”, „Pio pio pijo lo lo lo lo”, czy „Kuku! kuku!”. Takie wyrazy nazywa się wyrazami dźwiękonaśladowczymi.

III. NAUCZANIE RELIGIJNE

3.1. NAUCZANIE PAPIESKIE

Jan Paweł II, *Kształtowanie opinii publicznej. Orędzie Jana Pawła II na XX Światowy Dzień Środków Społecznego Przekazu*, 24.01.1986, 5, w: tegoż, *Orędzia Papieskie na Światowe Dni Komunikacji Społecznej 1967-2002*, oprac. M. Lis, wyd. Edycja św. Pawła, Częstochowa 2002.

We współczesnym świecie głównym czynnikiem kształtującym opinię publiczną są różnorodne środki społecznego przekazu: prasa, kino, radio i telewizja. Dlatego na wszystkich, którzy się nimi posługują, bądź je inspirują, spoczywa ogromna odpowiedzialność. Środki te bowiem winny służyć człowiekowi, a więc prawdzie i dobru – najistotniejszym i niezbywalnym wartościom ludzkim. Stąd osoby pracujące w dziedzinie społecznego przekazu winny czuć się zaangażowane w kształtowanie i szerzenie poglądów zgodnych z prawdą i dobrem.

Jan Paweł II, *Człowiek nie powinien być uzależniony od środków technicznych*, 17.04.1982, w: tegoż, *Nauczanie papieskie V*, 1, 1982, dz. cyt., s. 536.

Jeżeli przekazy radiowo-telewizyjne nie stanowią czynnika sprzyjającego wzrostowi jednostki, i to nade wszystko w obrębie rodziny, tracą swoje znaczenie i w skutek tego rację istnienia. A mówiąc o wzroście, nie mam na myśli jedynie wzrostu religijnego, lecz także i w szczególności wzrost po prostu ludzki i kulturalny, w przekonaniu, że to, co jest autentycznie ludzkie, jest już domyślnie chrześcijańskie.

Elementarz Benedykta XVI (Josepha Ratzingera)..., dz. cyt., s. 216.

Staliśmy się olbrzymami w technice, a jednocześnie karłami w etyce w ogólności, w etyce informacji w szczególności. Kościół mówi w jednej ze swoich modlitw, że trzeba łączyć Bożą wiarę z ziemską wiedzą. Wtedy dopiero poznanie będzie prowadziło do prawdy, wiedza zaś do wykształcenia, do formacji i informacji człowieka.

Franciszek, Homilia, kaplica w Domu św. Marty, 4.06.2013, w: *Alfabet Franciszka*, dz. cyt., s. 69.

Zastanówmy się dobrze dzisiaj nad tym, jaki jest nasz język: czy mówimy naprawdę z miłością, czy też mówimy trochę tym językiem, który każe nam mówić piękne rzeczy, których nie myślimy? Niech nasza mowa będzie ewangeliczna. Prośmy dzisiaj Pana, aby nasz język był mową ludzi prostych, mową dzieci, mową dzieci Bożych: a więc mową w prawdzie miłości.

3.2. PISMO ŚWIĘTE

Co mówię wam w ciemności, powtarzajcie w świetle, a co słyszycie na ucho, rozgłaszajcie na dachach (Mt 10,27).

Kto ma uszy do słuchania, niechaj słucha (Mk 4,23).

Por. Łk 8,17; 12,2-9;
1P 3,14.

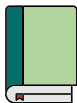

3.3. KATECHIZM KOŚCIOŁA KATOLICKIEGO

Środki społecznego przekazu (w szczególności mass media) mogą doprowadzić do pewnej bierności u odbiorców, czyniąc z nich konsumentów niezbyt czujnych na to, co słyszą i widzą. Odbiorcy powinni narzucić sobie umiar i dyscyplinę w stosunku do mass mediów. Powinni kształto-

wać w sobie światłe i prawe sumienie, by łatwiej opierać się niegodziwym wpływom (KKK 2496).

IV. LITERATURA PRZEDMIOTU

Elementarz Benedykta XVI (Josepha Ratzingera) dla pobożnych, zbuntowanych i szukających prawdy, oprac. M. Zawada, Wydawnictwo Literackie, Kraków 2008.

Franciszek, Homilia, kaplica w Domu św. Marty, 4.06.2013, w: *Alfabet Franciszka*, oprac. P. Żyłka, Wydawnictwo WAM, Kraków 2013, s. 69.

Glemp J., *Prymas Polski do młodzieży. Katechizm nie tylko dla bierzmowanych*, wyd. Bonum, Przybyszew 2006.

Jan Paweł II, *Człowiek nie powinien być uzależniony od środków technicznych*, 17.04.1982, w: tegoż, *Nauczanie papieskie V*, 1, 1982, red. F. Kniotek, wyd. Pallottinum, Poznań 1993, s. 535-536.

Jan Paweł II, *Do dziennikarzy zagranicznych. Informacja – odpowiedzialna wolność*, „L'Osservatore Romano” 1981, nr 2, s. 22-24.

Jan Paweł II, *Kształtowanie opinii publicznej. Orędzie Jana Pawła II na XX Światowy Dzień Środków Społecznego Przekazu*, 24.01.1986, w: tegoż, *Orędzia Papieskie na Światowe Dni Komunikacji Społecznej 1967-2002*, oprac. M. Lis, wyd. Edycja Świętego Pawła, Częstochowa 2002, s. 142-144.

Lepa A., *Funkcja logosfery w wychowaniu do mediów*, Archidiecezjalne Wydawnictwo Łódzkie, Łódź 2003.

Mass media i ewangelizacja: ogólnopolskie obchody Wielkiego Jubileuszu Chrześcijaństwa w Łodzi, oprac. J. Janiec, Archidiecezjalne Wydawnictwo Łódzkie, Łódź 2004.

Paweł VI, enc. *Populorum progressio*, wyd. „Tum”, Wrocław 1999.

Sobór Watykański II, Dekret o środkach społecznego przekazywania myśli *Inter mirifica*, w: tegoż, *Konstytucje. Dekrety. Deklaracje*, red. M. Przybył, wyd. Pallottinum, Poznań 2008, s. 118-133.

Sobór Watykański II, Konstytucja duszpasterska o Kościele w świecie współczesnym *Gaudium et spes*, w: tegoż, *Konstytucje. Dekrety. Deklaracje*, red. M. Przybył, wyd. Pallottinum, Poznań 2002, s. 526-606.

Wyszyński S., *Kościół i media*, wyd. Pax, Warszawa 2002.

Zasępa T., *Media, człowiek, społeczeństwo. Doświadczenia europejsko-amerykańskie*, wyd. Edycja Świętego Pawła, Częstochowa 2000.

Zwoliński A., *Słowo w relacjach społecznych*, Wydawnictwo WAM, Kraków 2003.

Zwoliński A., *Środki społecznego przekazu*, w: *Encyklopedia nauczania społecznego Jana Pawła II*, red. A. Zwoliński, wyd. Polwen, Radom 2003, s. 504-511.